

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 15 Νοεμβρίου 2022
(OR. en)

13109/22

Διοργανικός φάκελος:
2022/0165 (NLE)

SOC 541
EMPL 372
ECOFIN 955
EDUC 335
JEUN 151
GENDER 156
ANTIDISCRIM 103

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2022/... ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 148 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²,

Αφού ζήτησε τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης³

¹ Γνώμη της 18ης Οκτωβρίου 2022 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

² Γνώμη της 22ας Σεπτεμβρίου 2022 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

³ Γνώμη της 21ης Οκτωβρίου 2022 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Τα κράτη μέλη και η Ένωση πρέπει να εργαστούν για τη χάραξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση και, ιδίως, για την προώθηση ειδικευμένου, εκπαιδευμένου και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού, καθώς και αγορών εργασίας που να είναι προσανατολισμένες προς το μέλλον και να ανταποκρίνονται στις εξελίξεις της οικονομίας, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της πλήρους απασχόλησης και κοινωνικής προόδου, της ισορροπημένης οικονομικής ανάπτυξης, του υψηλού επιπέδου προστασίας και της βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος, που ορίζονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: ΣΕΕ). Τα κράτη μέλη πρέπει να θεωρούν την προώθηση της απασχόλησης θέμα κοινού ενδιαφέροντος και να συντονίζουν τη σχετική τους δράση στο πλαίσιο του Συμβουλίου, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές πρακτικές που έχουν σχέση με τις αρμοδιότητες των κοινωνικών εταίρων.
- (2) Η Ένωση πρέπει να καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις και να προωθεί την κοινωνική δικαιοσύνη και προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της ΣΕΕ. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και των δράσεων της, η Ένωση συνεκτιμά τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, τη διασφάλιση της κατάλληλης κοινωνικής προστασίας, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

- (3) Σύμφωνα με τη ΣΛΕΕ, η Ένωση έχει αναπτύξει και εφαρμόσει μηχανισμούς συντονισμού των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης. Ως μέρος των εν λόγω μηχανισμών, οι κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών («κατευθυντήριες γραμμές») που παρατίθενται στο παράρτημα της παρούσας απόφασης, μαζί με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ένωσης, όπως παρατίθενται στη σύσταση (ΕΕ) 2015/1184 του Συμβουλίου¹, αποτελούν τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές. Αυτές πρέπει να καθοδηγούν την υλοποίηση της πολιτικής στο επίπεδο των κρατών μελών και της Ένωσης, αντικατοπτρίζοντας την αλληλεξάρτηση μεταξύ των κρατών μελών. Η προκύπτουσα δέσμη συντονισμένων ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων πρόκειται να αποτελέσει κατάλληλο συνολικό μείγμα βιώσιμης οικονομικής πολιτικής, πολιτικής απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής, το οποίο θα πρέπει να έχει θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις στις αγορές εργασίας και την κοινωνία εν γένει και να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και του αυξανόμενου κόστους ζωής.
- (4) Προκειμένου να ενισχυθεί η οικονομική και κοινωνική πρόοδος, να διευκολυνθεί η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση και να επιτευχθούν ανταγωνιστικές και ανθεκτικές αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς στην Ένωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν την ποιοτική εκπαίδευση, κατάρτιση, αναβάθμιση των δεξιοτήτων και επανειδίκευση, καθώς και τη διά βίου μάθηση, τη μελλοντοστραφή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και βελτιωμένες ευκαιρίες σταδιοδρομίας μέσω της ενίσχυσης των δεσμών μεταξύ του εκπαιδευτικού συστήματος και της αγοράς εργασίας και της αναγνώρισης των δεξιοτήτων, των γνώσεων και των ικανοτήτων που αποκτώνται μέσω της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης.

¹ Σύσταση (ΕΕ) 2015/1184 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουλίου 2015, σχετικά με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 192 της 18.7.2015, σ. 27).

- (5) Οι κατευθυντήριες γραμμές συνάδουν με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, την υφιστάμενη ενωσιακή νομοθεσία και διάφορες πρωτοβουλίες της Ένωσης, μεταξύ άλλων την οδηγία 2001/55/EK του Συμβουλίου¹, τις συστάσεις του Συμβουλίου της 10ης Μαρτίου 2014², της 15ης Φεβρουαρίου 2016³, της 19ης Δεκεμβρίου 2016⁴, της 15ης Μαρτίου 2018⁵, της 22ας Μαΐου 2018⁶, της 22ας Μαΐου 2019⁷, της 8ης Νοεμβρίου 2019⁸, της 30ής Οκτωβρίου 2020⁹,

¹ Οδηγία 2001/55/EK του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (EE L 212 της 7.8.2001, σ. 12).

² Σύσταση του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2014, σχετικά με ένα ποιοτικό πλαίσιο για τις περιόδους πρακτικής άσκησης (EE C 88 της 27.3.2014, σ. 1).

³ Σύσταση του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2016, για την ένταξη των μακροχρονίως ανέργων στην αγορά εργασίας (EE C 67 της 20.2.2016, σ. 1).

⁴ Σύσταση του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 2016, όσον αφορά τις Διαδρομές Αναβάθμισης των Δεξιοτήτων: Νέες Ευκαιρίες για Ενηλίκους (EE C 484 της 24.12.2016, σ. 1).

⁵ Σύσταση του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2018, σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας (EE C 153 της 2.5.2018, σ. 1).

⁶ Σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2018, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (EE C 189 της 4.6.2018, σ. 1).

⁷ Σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2019, σχετικά με συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας (EE C 189 της 5.6.2019, σ. 4).

⁸ Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2019, σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολούμενους (EE C 387 της 15.11.2019, σ. 1).

⁹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 2020, για «μια γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία» και για την κατάργηση της σύστασης του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (EE C 372 της 4.11.2020, σ. 1).

της 24ης Νοεμβρίου 2020¹, της 29ης Νοεμβρίου 2021² και της 16ης Ιουνίου 2022³, τη σύσταση (ΕΕ) 2021/402 της Επιτροπής⁴, τη σύσταση (ΕΕ) 2021/1004 του Συμβουλίου⁵, το ψήφισμα του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2021⁶, την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 9ης Δεκεμβρίου 2021 με τίτλο «Οικοδόμηση μιας οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων: σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία», την απόφαση (ΕΕ) 2021/2316 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁷, την οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022 για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε θέσεις διοικητικών στελεχών των εισηγμένων εταιρειών και συναφή μέτρα.

-
- ¹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα (ΕΕ C 417 της 2.12.2020, σ. 1).
 - ² Σύσταση του Συμβουλίου, της 29ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με τη μικτή μάθηση για πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς (ΕΕ C 66 της 26.2.2021, σ. 1).
 - ³ Σύσταση του Συμβουλίου της 16ης Ιουνίου 2022 σχετικά με μια ευρωπαϊκή προσέγγιση για τα μικροδιαπιστευτήρια για τη δια βίου μάθηση και την απασχολησιμότητα (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 10), Σύσταση του Συμβουλίου της 16ης Ιουνίου 2022 για τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 26) και Σύσταση του Συμβουλίου της 16ης Ιουνίου 2022 σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 35).
 - ⁴ Σύσταση (ΕΕ) 2021/402 της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2021, σχετικά με την αποτελεσματική ενεργό στήριξη της απασχόλησης μετά την κρίση της νόσου COVID-19 (EASE) (ΕΕ L 80 της 8.3.2021, σ. 1).
 - ⁵ Σύσταση (ΕΕ) 2021/1004 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά (ΕΕ L 223 της 22.6.2021, σ. 14).
 - ⁶ Ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030) (2021/C 66/01) (ΕΕ C 66 της 26.2.2021, σ. 1).
 - ⁷ Απόφαση (ΕΕ) 2021/2316 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος Νεολαίας (2022) (ΕΕ L 462 της 28.12.2021, σ. 1).

- (6) Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο συνδυάζει τα διάφορα μέσα σε ένα γενικό πλαίσιο με στόχο τον ολοκληρωμένο πολυμερή συντονισμό και την εποπτεία των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης εντός της Ένωσης. Κατά την επιδίωξη περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, παραγωγικότητας, δικαιοσύνης και μακροοικονομικής σταθερότητας, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο ενσωματώνει τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων που αποτελεί το εργαλείο παρακολούθησης, ενώ προβλέπει στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, την κοινωνία των πολιτών και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Στηρίζει την επίτευξη των στόχων για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι οικονομικές πολιτικές και οι πολιτικές για την απασχόληση της Ένωσης και των κρατών μελών θα πρέπει να συμβαδίζουν με τη δίκαιη μετάβαση της Ευρώπης σε μια κλιματικά ουδέτερη, περιβαλλοντικά βιώσιμη και ψηφιακή οικονομία, να βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα, να εξασφαλίζουν ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας, να προωθούν την καινοτομία, να προάγουν την κοινωνική δικαιοσύνη και τις ίσες ευκαιρίες και την ανοδική κοινωνικο-οικονομική σύγκλιση, καθώς και να αντιμετωπίζουν τις ανισότητες και τις περιφερειακές διαφορές.

- (7) Η κλιματική αλλαγή και οι άλλες προκλήσεις που σχετίζονται με το περιβάλλον, η ανάγκη να επιταχυνθεί η ενεργειακή ανεξαρτησία, μια κοινωνικά δίκαιη πράσινη μετάβαση, να διασφαλιστεί η ανοικτή στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης, η παγκοσμιοποίηση, η ψηφιοποίηση, η τεχνητή νοημοσύνη, η αύξηση της τηλεργασίας, η οικονομία των πλατφορμών και η δημογραφική αλλαγή μετασχηματίζουν ριζικά τις ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες. Η Ένωση και τα κράτη μέλη της πρέπει να συνεργαστούν για την αποτελεσματική και προορατική αντιμετώπιση των εν λόγω διαρθρωτικών εξελίξεων και την προσαρμογή των υφιστάμενων συστημάτων, βάσει των αναγκών, αναγνωρίζοντας τη στενή αλληλεξάρτηση των οικονομιών, των αγορών εργασίας και των συναφών πολιτικών των κρατών μελών. Αυτό απαιτεί συντονισμένη, φιλόδοξη και αποτελεσματική δράση πολιτικής σε ενωσιακό αλλά και σε εθνικό επίπεδο, με παράλληλη αναγνώριση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων, όπως προβλέπεται από τη ΣΛΕΕ και την ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με την οικονομική διακυβέρνηση, λαμβάνοντας υπόψη τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Η εν λόγω δράση πολιτικής θα πρέπει να περιλαμβάνει προώθηση των βιώσιμων επενδύσεων, ανανέωση της δέσμευσης για κατάλληλα προγραμματισμένες μεταρρυθμίσεις που θα ενισχύσουν τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη, τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, την παραγωγικότητα, τις ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας, την κοινωνική και εδαφική συνοχή, την ανοδική κοινωνικο-οικονομική σύγκλιση, την ανθεκτικότητα και την άσκηση δημοσιονομικής ευθύνης, με στήριξη από υφιστάμενα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ένωσης, και ιδίως από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ και τα ταμεία πολιτικής συνοχής, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου² και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης που ρυθμίζεται με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³ καθώς και από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴. Η πολιτική δράσης θα πρέπει να συνδυάζει μέτρα σχετικά με την προσφορά και τη ζήτηση και να λαμβάνει παράλληλα υπόψη τις επιπτώσεις τους στην οικονομία, το περιβάλλον, την απασχόληση και την κοινωνία.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013 (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 21).

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής, (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 1).

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 1).

(8) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή διακήρυξαν τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων¹. Ο πυλώνας ορίζει είκοσι βασικές αρχές και δικαιώματα που έχουν σκοπό να στηρίξουν εύρυθμες και δίκαιες αγορές εργασίας και συστήματα πρόνοιας, που διαρθρώνονται σε τρεις κατηγορίες: ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στην αγορά εργασίας, δίκαιοι όροι εργασίας, και κοινωνική προστασία και ένταξη. Οι αρχές και τα δικαιώματα παρέχουν στρατηγικές κατευθύνσεις στην Ένωση, εξασφαλίζοντας ότι οι μεταβάσεις στην κλιματική ουδετερότητα και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, η ψηφιοποίηση και οι δημογραφικές αλλαγές διέπονται από κοινωνική δικαιοσύνη και διαφυλάσσουν την εδαφική συνοχή. Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων μαζί με τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων αποτελούν πλαίσιο αναφοράς για την παρακολούθηση των εργασιακών και κοινωνικών επιδόσεων των κρατών μελών, για την προώθηση των μεταρρυθμίσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και για την εναρμόνιση του «κοινωνικού τομέα» και της «αγοράς» στη σημερινή σύγχρονη οικονομία, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας. Στις 4 Μαρτίου 2021 η Επιτροπή υπέβαλε σχέδιο δράσης για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (στο εξής: σχέδιο δράσης), το οποίο περιλαμβάνει φιλόδοξους αλλά ρεαλιστικούς πρωταρχικούς στόχους και συμπληρωματικούς επιμέρους στόχους για το 2030, στους τομείς της απασχόλησης, των δεξιοτήτων, της εκπαίδευσης και της μείωσης της φτώχειας, καθώς και τον αναθεωρημένο κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων.

¹ Διοργανική διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (EE C 428 της 13.12.2017, σ. 10).

- (9) Στις 8 Μαΐου 2021 στην κοινωνική σύνοδο κορυφής του Πόρτο, οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων αναγνώρισαν τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων ως θεμελιώδες στοιχείο της ανάκαμψης, επισημαίνοντας ότι η υλοποίησή του θα ενισχύσει την πορεία της Ένωσης προς μια ψηφιακή, πράσινη και δίκαιη μετάβαση και θα συμβάλει στην επίτευξη ανοδικής κοινωνικής και οικονομικής σύγκλισης και στην αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων. Τόνισαν ότι η κοινωνική διάσταση, ο κοινωνικός διάλογος και η ενεργός συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων βρίσκονται στο επίκεντρο μιας άκρως ανταγωνιστικής κοινωνικής οικονομίας της αγοράς. Διαπίστωσαν ότι το σχέδιο δράσης παρείχε χρήσιμη καθοδήγηση για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων, στους τομείς της απασχόλησης, των δεξιοτήτων, της υγείας και της κοινωνικής προστασίας. Εξέφρασαν ικανοποίηση για τους νέους πρωταρχικούς στόχους της Ένωσης για το 2030 όσον αφορά την απασχόληση (τουλάχιστον το 78 % του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών θα πρέπει να απασχολείται), τις δεξιότητες (τουλάχιστον το 60 % όλων των ενηλίκων θα πρέπει να συμμετέχει σε κατάρτιση κάθε χρόνο) και τη μείωση της φτώχειας (τουλάχιστον κατά 15 εκατομμύρια, συμπεριλαμβανομένων πέντε εκατομμυρίων παιδιών), καθώς και τον αναθεωρημένο κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων με σκοπό την παρακολούθηση της προόδου για την εφαρμογή των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο του συντονισμού πολιτικής εντός του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Επιπλέον, με την κοινωνική δέσμευση του Πόρτο τα κράτη μέλη καλούνται περαιτέρω να θέσουν φιλόδοξους εθνικούς στόχους οι οποίοι, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την αρχική θέση κάθε χώρας, θα πρέπει να συμβάλλουν επαρκώς στην επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για το 2030. Στο Πόρτο, οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων επισήμαναν ότι, καθώς η Ευρώπη ανακάμπτει σταδιακά από την πανδημία COVID-19, προτεραιότητα θα είναι η μετάβαση από την προστασία στη δημιουργία θέσεων εργασίας και η βελτίωση της ποιότητας των θέσεων εργασίας, και τόνισαν ότι η εφαρμογή των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων θα είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της δημιουργίας περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας για όλους στο πλαίσιο μιας ανάκαμψης χωρίς αποκλεισμούς.

Τόνισαν την προσήλωσή τους στην ενότητα και την αλληλεγγύη, κάτι που επίσης συνεπάγεται τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους και ότι κανείς δεν μένει στο περιθώριο. Δήλωσαν ότι είναι αποφασισμένοι, όπως ορίζεται στο στρατηγικό θεματολόγιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την περίοδο 2019-2024, να συνεχίσουν να εμβαθύνουν την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων σε επίπεδο Ένωσης και σε επίπεδο κρατών μελών, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις αντίστοιχες αρμοδιότητες και τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Τέλος, τόνισαν ότι είναι σημαντικό να παρακολουθείται στενά, αλλά και σε υψηλότατο επίπεδο, η πρόοδος που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για το 2030.

(10) Μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του της 24ης Φεβρουαρίου 2022, καταδίκασε τις ενέργειες της Ρωσίας, οι οποίες επιδιώκουν να υπονομεύσουν την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια ασφάλεια και σταθερότητα, και εξέφρασε την αλληλεγγύη του προς τον ουκρανικό λαό, υπογραμμίζοντας την παραβίαση του διεθνούς δικαίου και των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Στο τρέχον πλαίσιο, η προσωρινή προστασία, όπως παρέχεται με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/382 του Συμβουλίου¹ για την ενεργοποίηση της οδηγίας 2001/55/ΕΚ, είναι αναγκαία δεδομένης της έκτασης της εισροής προσφύγων και εκτοπισθέντων. Χάρη σε αυτήν, τα άτομα που έχουν εκτοπιστεί από την Ουκρανία μπορούν να απολαμβάνουν εναρμονισμένα δικαιώματα σε ολόκληρη την Ένωση, τα οποία παρέχουν επαρκές επίπεδο προστασίας. Με τη συμμετοχή τους στις αγορές εργασίας της Ευρώπης, τα άτομα που έχουν εκτοπιστεί από την Ουκρανία μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της οικονομίας της Ένωσης και να βοηθήσουν στη στήριξη της χώρας τους και του λαού τους στην πατρίδα. Στο μέλλον, η πείρα και οι δεξιότητες που θα αποκτήσουν μπορούν να συμβάλουν στην ανοικοδόμηση της Ουκρανίας. Όσον αφορά τα ασυνόδευτα παιδιά και τους εφήβους, η προσωρινή προστασία παρέχει το δικαίωμα νόμιμης κηδεμονίας και πρόσβασης στην εκπαίδευση και φροντίδα παιδιών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των μέτρων πολιτικής που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων όσον αφορά την απασχόληση και τις δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης της αναγνώρισης των τυπικών προσόντων, που ανακύπτουν από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Οι κοινωνικοί εταίροι διαδραματίζουν καίριο ρόλο στον μετριασμό των επιπτώσεων του πολέμου όσον αφορά τη διατήρηση της απασχόλησης και της παραγωγής.

¹ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/382 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 2022, που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/ΕΚ και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας (ΕΕ L 71 της 4.3.2022, σ. 1).

- (11) Οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών μηχανισμών αναπροσαρμογής των μισθών, θα πρέπει να τηρούν τις εθνικές πρακτικές κοινωνικού διαλόγου και την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων, με στόχο την εξασφάλιση δίκαιων μισθών που θα εγγυώνται αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο και βιώσιμη ανάπτυξη και την ανοδική κοινωνικοοικονομική σύγκλιση. Θα πρέπει να παρέχουν την αναγκαία ευκαιρία για ευρεία εξέταση των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων των βελτιώσεων στη βιωσιμότητα, την ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία, τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, την εργασιακή φτώχεια, την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τις δεξιότητες, τη δημόσια υγεία και την κοινωνική ένταξη, καθώς και τα πραγματικά εισοδήματα. Ως προς αυτό, ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης στηρίζουν τα κράτη μέλη στην υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που συνάδουν με τις προτεραιότητες της Ένωσης, καθιστώντας τις ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες πιο βιώσιμες, ανθεκτικές και καλύτερα προετοιμασμένες για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση μετά την πανδημία της COVID-19. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας επιδείνωσε περαιτέρω τις προϋπάρχουσες κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις από την πανδημία της COVID-19. Τα κράτη μέλη και η Ένωση θα πρέπει να συνεχίσουν να διασφαλίζουν ότι μετριάζονται οι κοινωνικές, εργασιακές και οικονομικές επιπτώσεις και ότι οι μεταβάσεις είναι κοινωνικά δίκαιες και ισότιμες, δεδομένου μάλιστα του γεγονότος ότι η αυξημένη ανοικτή στρατηγική αυτονομία και η επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης θα συμβάλουν στη μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές ενέργειας και άλλων στρατηγικών προϊόντων και τεχνολογιών, ιδιαίτερα από τη Ρωσία. Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας και η επιδίωξη μιας ανθεκτικής κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς στην οποία οι άνθρωποι προστατεύονται και τους παρέχεται η δυνατότητα να προβλέπουν και να διαχειρίζονται τις αλλαγές και στην οποία είναι σε θέση να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία και την οικονομία, είναι ουσιαστικής σημασίας.

Απαιτείται ένα συνεκτικό σύνολο ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας που θα περιλαμβάνει προσωρινά κίνητρα πρόσληψης και μετάβασης, πολιτικές για τις δεξιότητες και βελτιωμένες υπηρεσίες απασχόλησης για τη στήριξη των μεταβάσεων στην αγορά εργασίας, επίσης υπό το πρίσμα του πράσινου και του ψηφιακού μετασχηματισμού, όπως τονίζεται στη σύσταση (ΕΕ) 2021/402 της Επιτροπής και στη σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα. Θα πρέπει να προωθηθούν αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας, μεταξύ των οποίων υγεία και ασφάλεια στην εργασία, και η σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων.

- (12) Οι διακρίσεις σε όλες τις μορφές τους θα πρέπει να αντιμετωπιστούν, να διασφαλιστεί η ισότητα των φύλων και να υποστηριχτεί η απασχόληση των νέων. Θα πρέπει να εξασφαλιστούν η ισότιμη πρόσβαση και ευκαιρίες για όλους, και να μειωθούν η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός, ιδιαίτερα όσον αφορά τα παιδιά, τους ηλικιωμένους, τα άτομα με αναπηρία, τους Ρομά, ιδίως με τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των αγορών εργασίας και των κατάλληλων συστημάτων κοινωνικής προστασίας χωρίς αποκλεισμούς, όπως ορίζεται από την σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2019, καθώς και με την άρση των εμποδίων στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη δια βίου μάθηση και τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς και με προσανατολισμό στο μέλλον, μεταξύ άλλων με επενδύσεις στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά, καθώς και στις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες. Η έγκαιρη και ισότιμη πρόσβαση σε προσιτές υπηρεσίες μακροχρόνιας περίθαλψης και υγειονομικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένης της προληπτικής ιατρικής και της προαγωγής της υγειονομικής περίθαλψης, είναι ιδιαίτερα σημαντικές και υπό το πρίσμα της πανδημίας COVID-19 που ξεκίνησε το 2020 και στο πλαίσιο της γήρανσης των κοινωνιών. Οι δυνατότητες των ατόμων με αναπηρίες να συμβάλουν στην οικονομική μεγέθυνση και την κοινωνική ανάπτυξη θα πρέπει να αξιοποιηθούν περαιτέρω. Καθώς δημιουργούνται νέα οικονομικά και επιχειρηματικά μοντέλα στους χώρους εργασίας σε ολόκληρη την Ένωση, αλλάζουν επίσης οι σχέσεις εργασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι σχέσεις εργασίας που πηγάζουν από τις νέες μορφές απασχόλησης διατηρούν και ενισχύουν το κοινωνικό πρότυπο της Ευρώπης.

- (13) Οι ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως βάση για όλες τις ανά χώρα συστάσεις που ενδέχεται να απευθύνει το Συμβούλιο στα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη πρέπει να αξιοποιήσουν πλήρως τους πόρους REACT-EU που δημιουργήθηκαν με τον κανονισμό (ΕΕ) 2020/2221 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, ο οποίος ενισχύει τα ταμεία της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2014-2020 και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) έως το 2023. Λόγω της τρέχουσας ουκρανικής κρίσης, ο κανονισμός (ΕΕ) 2020/2221 συμπληρώθηκε περαιτέρω με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου² καθώς και με περαιτέρω τροποποίηση του κανονισμού(ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³ όσον αφορά την αύξηση της προχρηματοδότησης για το REACT-EU και ένα νέο μοναδιαίο κόστος προκειμένου να επιταχυνθεί η ένταξη των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία και εισέρχονται στην Ένωση όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2022/613 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2221 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 2020, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 όσον αφορά τους πρόσθετους πόρους REACT-EU και τις ρυθμίσεις εφαρμογής με σκοπό την παροχή βοήθειας για τη στήριξη της αποκατάστασης των συνεπειών της κρίσης, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών, λόγω της πανδημίας της COVID-19 και για την προετοιμασία μιας πράσινης, ψηφιακής και ανθεκτικής ανάκαμψης της οικονομίας (REACT-EU) (ΕΕ L 437 της 28.12.2020, σ. 30).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2022/562 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Απριλίου 2022, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 223/2014 όσον αφορά τη δράση συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη (CARE) (ΕΕ L 109 της 8.4.2022, σ. 1).

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159)

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/613 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Απριλίου 2022, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 223/2014 όσον αφορά την αύξηση της προχρηματοδότησης από τους πόρους REACT-EU και τον καθορισμό μοναδιαίου κόστους (ΕΕ L 115 της 13.4.2022, σ. 38).

Επιπλέον, για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο +, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής, τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και άλλα ταμεία της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης καθώς και του InvestEU που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, για την προώθηση της ποιοτικής απασχόλησης και των κοινωνικών επενδύσεων, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την κατάρριψη των διακρίσεων, τη διασφάλιση της προσβασιμότητας και την προώθηση ευκαιριών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης του εργατικού δυναμικού, τη διά βίου μάθηση και την εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας για όλους, συμπεριλαμβανομένου του ψηφιακού γραμματισμού και των ψηφιακών δεξιοτήτων, προκειμένου να αποκτήσουν τις γνώσεις και τα προσόντα που απαιτούνται για μια ψηφιακή και πράσινη οικονομία. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να αξιοποιήσουν πλήρως το αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/691 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου² του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη των εργαζομένων που απολύονται εξαιτίας σημαντικών γεγονότων αναδιάρθρωσης, όπως η πανδημία COVID-19, οι κοινωνικοοικονομικοί μετασχηματισμοί που είναι αποτέλεσμα γενικότερων παγκόσμιων τάσεων, καθώς και τεχνολογικών και περιβαλλοντικών αλλαγών. Μολονότι οι ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται στα κράτη μέλη και στην Ένωση, θα πρέπει να εφαρμόζονται σε συνεργασία με όλες τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, με τη στενή σύμπραξη των κοινοβουλίων, καθώς και των κοινωνικών εταίρων και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017 (ΕΕ L 107 της 26.3.2021, σ. 30).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/691 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους (ΕΤΠ) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1309/2013 (ΕΕ L 153 της 3.5.2021, σ. 48).

- (14) Η Επιτροπή Απασχόλησης και η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας πρέπει να παρακολουθούν τον τρόπο υλοποίησης των σχετικών πολιτικών υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων γραμμών για τις πολιτικές απασχόλησης, σε εκπλήρωση των οικείων και βασισμένων στη Συνθήκη εντολών τους. Οι εν λόγω επιτροπές και άλλα προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου που μετέχουν στον συντονισμό των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών πρέπει να συνεργάζονται στενά. Ο διάλογος πολιτικής ανάμεσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή θα πρέπει να συνεχιστεί, ιδίως όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών.
- (15) Ζητήθηκε η γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Εγκρίνονται οι κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές) που παρατίθενται στο παράρτημα. Οι κατευθυντήριες γραμμές αποτελούν μέρος των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών.

Άρθρο 2

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές στις πολιτικές τους για την απασχόληση και στα προγράμματα μεταρρυθμίσεων τους, επί των οποίων θα υποβληθεί έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 148 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο/Η Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατευθυντήρια γραμμή 5: Τόνωση της ζήτησης εργασίας

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν ενεργά μια βιώσιμη κοινωνική οικονομία της αγοράς και να διευκολύνουν και να στηρίζουν τις επενδύσεις για τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, αξιοποιώντας επίσης το δυναμικό που συνδέεται με την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση, υπό το πρίσμα του πρωταρχικού στόχου της Ένωσης για το 2030 όσον αφορά την απασχόληση. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μειώσουν τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις όσον αφορά τις προσλήψεις, να ενισχύσουν την υπεύθυνη επιχειρηματικότητα και την πραγματική αυτοαπασχόληση και, ειδικότερα, να στηρίζουν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσβασης σε χρηματοδότηση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν ενεργά την ανάπτυξη και να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό της κοινωνικής οικονομίας, να προωθήσουν την κοινωνική καινοτομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις και να ενθαρρύνουν τα επιχειρηματικά μοντέλα που δημιουργούν ευκαιρίες ποιοτικής απασχόλησης και αποφέρουν κοινωνικά οφέλη, ιδίως σε τοπικό επίπεδο, ειδικότερα δε στην κυκλική οικονομία και σε εδάφη που επηρεάζονται περισσότερο από τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία λόγω της τομεακής εξειδίκευσής τους.

Μετά την πανδημία της COVID-19, καλά σχεδιασμένα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοιες ρυθμίσεις θα πρέπει επίσης να διευκολύνουν και να στηρίζουν τις διαδικασίες αναδιάρθρωσης, πέραν της διατήρησης της απασχόλησης κατά περίπτωση, συμβάλλοντας στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης συναφών δεξιοτήτων. Θα πρέπει να εξεταστούν καλά σχεδιασμένα κίνητρα πρόσληψης και μετάβασης και μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, ώστε να στηριχτεί η δημιουργία θέσεων εργασίας και οι μεταβάσεις καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού βίου και να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα του ψηφιακού και του πράσινου μετασχηματισμού, των δημογραφικών αλλαγών, καθώς και των επιπτώσεων του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

Η φορολογία θα πρέπει να μετατοπιστεί από την εργασία σε άλλες πηγές που στηρίζουν περισσότερο την απασχόληση και την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και που ευθυγραμμίζονται με τους στόχους για το κλίμα και το περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη την αναδιανεμητική επίδραση του φορολογικού συστήματος, καθώς και τα αποτελέσματά του όσον αφορά την συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, με εξασφάλιση της προστασίας των εσόδων για επαρκή κοινωνική προστασία και δαπάνες για την ενίσχυση της ανάπτυξης.

Τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διαθέτουν νόμιμους κατώτατους μισθούς, θα πρέπει να προωθήσουν τις συλλογικές διαπραγματεύσεις με σκοπό τον καθορισμό των μισθών και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων με διαφανή και προβλέψιμο τρόπο, καθιστώντας δυνατή την επαρκή ανταπόκριση των μισθών στις αλλαγές της παραγωγικότητας και προωθώντας δίκαιους μισθούς που να επιτρέπουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις ομάδες χαμηλότερου και μεσαίου εισοδήματος με σκοπό την ενίσχυση της ανοδικής κοινωνικοοικονομικής σύγκλισης. Οι μηχανισμοί καθορισμού των μισθών θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων της αύξησης της απασχόλησης, της ανταγωνιστικότητας και των περιφερειακών και τομεακών εξελίξεων. Με σεβασμό στις εθνικές πρακτικές και στην αυτονομία των κοινωνικών εταίρων, τα κράτη μέλη και οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι όλοι οι εργαζόμενοι λαμβάνουν επαρκείς μισθούς επωφελούμενοι, άμεσα ή έμμεσα, από συλλογικές συμβάσεις ή επαρκείς νόμιμους κατώτατους μισθούς, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις τους στην ανταγωνιστικότητα, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη φτώχεια των εργαζομένων.

Κατευθυντήρια γραμμή 6: Ενίσχυση της προσφοράς εργασίας και βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, στη διά βίου απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων

Στο πλαίσιο της ψηφιακής και της πράσινης μετάβασης, των δημογραφικών αλλαγών και του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τη βιωσιμότητα, την παραγωγικότητα, την απασχολησιμότητα και το ανθρώπινο κεφάλαιο, προωθώντας την απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής ζωής των ανθρώπων και ανάλογα με τις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, υπό το πρίσμα του πρωταρχικού στόχου της Ένωσης για το 2030 όσον αφορά τις δεξιότητες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εκσυγχρονίσουν τα οικεία συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και να επενδύσουν σε αυτά για την παροχή εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και την παροχή πρόσβασης στην ψηφιακή μάθηση, τη γλωσσική κατάρτιση (π.χ. στην περίπτωση των προσφύγων, μεταξύ άλλων από την Ουκρανία) και την απόκτηση επιχειρηματικών δεξιοτήτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργαστούν με τους κοινωνικούς εταίρους, τους παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης, τις επιχειρήσεις και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για να αντιμετωπίσουν τις διαρθρωτικές αδυναμίες στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και να βελτιώσουν την ποιότητα και τη συνάφειά τους με την αγορά εργασίας, με σκοπό επίσης να καταστεί δυνατή η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, να αντιμετωπιστούν οι υφιστάμενες αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και να αποτραπεί η εμφάνιση νέων ελλείψεων, ιδίως για δραστηριότητες που σχετίζονται με το REPowerEU, όπως η ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας ή η ανακαίνιση κτιρίων.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, μεταξύ άλλων με την επένδυση στις ψηφιακές ικανότητες των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών. Τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης θα πρέπει να εφοδιάζουν όλους τους εκπαιδευόμενους με βασικές ικανότητες, συμπεριλαμβανομένων των βασικών και των ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και με εγκάρσιες ικανότητες, ώστε να θέτουν τις βάσεις για προσαρμοστικότητα και ανθεκτικότητα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι εκπαιδευτικοί είναι έτοιμοι να καλλιεργήσουν αυτές τις ικανότητες στους εκπαιδευόμενους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίζουν τους ενήλικους που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας όσον αφορά την πρόσβαση σε κατάρτιση και να αυξήσουν τις επιδιώξεις και τα κίνητρα που ωθούν τα άτομα να αναζητούν κατάρτιση, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, μέσω ατομικών δικαιωμάτων κατάρτισης, όπως ατομικών λογαριασμών μάθησης, και διασφαλίζοντας τη δυνατότητα μεταφοράς τους σε περίπτωση επαγγελματικών μεταβάσεων, καθώς και μέσω ενός αξιόπιστου συστήματος αξιολόγησης της ποιότητας της κατάρτισης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διερευνούν τη χρήση μικροδιαπιστευτηρίων για την υποστήριξη της διά βίου μάθησης και της απασχολησιμότητας. Θα πρέπει να δίνουν τη δυνατότητα σε όλους να προβλέπουν και να προσαρμόζονται καλύτερα στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, κυρίως μέσω της συνεχούς αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης και της παροχής ολοκληρωμένης καθοδήγησης και συμβουλευτικής, με σκοπό την υποστήριξη της δίκαιης και θεμιτής μετάβασης για όλους, την ενίσχυση των κοινωνικών αποτελεσμάτων, την αντιμετώπιση των ελλείψεων στην αγορά εργασίας και της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων, τη βελτίωση της συνολικής ανθεκτικότητας της οικονομίας σε κλυδωνισμούς και την ευκολότερη πραγματοποίηση πιθανών προσαρμογών.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τις ίσες ευκαιρίες για όλους, αντιμετωπίζοντας τις ανισότητες στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ειδικότερα, θα πρέπει να παρέχεται στα παιδιά πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και καλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αυξήσουν τα συνολικά επίπεδα προσόντων, να μειώσουν τον αριθμό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, να στηρίξουν την πρόσβαση των παιδιών από μειονεκτούσες ομάδες και απομακρυσμένες περιοχές στην εκπαίδευση, να αυξήσουν την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK), να στηρίξουν την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την ολοκλήρωσή της, να διευκολύνουν τη μετάβαση των νέων από την εκπαίδευση στην απασχόληση μέσω ποιοτικής πρακτικής άσκησης και μαθητείας, καθώς και να αυξήσουν τη συμμετοχή των ενηλίκων στη συνεχή μάθηση, ιδίως στους κόλπους των εκπαιδευομένων που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα και που διαθέτουν τα λιγότερα προσόντα. Λαμβάνοντας υπόψη τις νέες απαιτήσεις για τις ψηφιακές, τις πράσινες και τις γηράσκουσες κοινωνίες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν τη μάθηση στον χώρο εργασίας στο πλαίσιο των συστημάτων EEK, μεταξύ άλλων μέσω ποιοτικών και αποτελεσματικών προγραμμάτων μαθητείας, και να αυξήσουν τον αριθμό των πτυχιούχων θετικών επιστημών, τεχνολογίας, μηχανικής και μαθηματικών (STEM) τόσο σε επίπεδο EEK όσο και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ιδίως μεταξύ των γυναικών. Επίσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν τη σύνδεση της αγοράς εργασίας με την τριτοβάθμια εκπαίδευση και, κατά περίπτωση, με την έρευνα· να βελτιώσουν την παρακολούθηση και πρόβλεψη των δεξιοτήτων· να προβάλουν περισσότερο τις δεξιότητες και να καταστήσουν συγκρίσιμα τα προσόντα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποκτώνται στο εξωτερικό· και να αυξήσουν τις ευκαιρίες αναγνώρισης και επικύρωσης των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων και των ατόμων που βρίσκονται σε καθεστώς προσωρινής προστασίας, που αποκτώνται εκτός της τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, επίσης, να αναβαθμίσουν και να αυξήσουν την προσφορά και την αξιοποίηση ευέλικτης συνεχούς EEK. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να υποστηρίξουν τους ενηλίκους με χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων, ώστε να διατηρήσουν ή να αναπτύξουν τη μακροπρόθεσμη απασχολησιμότητά τους, ενισχύοντας την πρόσβαση σε μαθησιακές ευκαιρίες υψηλής ποιότητας και την αξιοποίηση των ευκαιριών αυτών, μέσω της υλοποίησης της σύστασης του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 2016 για τις διαδρομές αναβάθμισης των δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων της αξιολόγησης των δεξιοτήτων, της προσφοράς εκπαίδευσης και κατάρτισης που αντιστοιχεί στις ευκαιρίες της αγοράς εργασίας, καθώς και της επικύρωσης και της αναγνώρισης των αποκτηθεισών δεξιοτήτων.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στους ανέργους και στα επαγγελματικά μη ενεργά άτομα αποτελεσματική, έγκαιρη, συντονισμένη και εξατομικευμένη βοήθεια που βασίζεται στην υποστήριξη για την αναζήτηση εργασίας, την κατάρτιση, την απόκτηση νέων προσόντων και την πρόσβαση σε άλλες υποστηρικτικές υπηρεσίες, με ιδιαίτερη προσοχή στις ευάλωτες ομάδες και στα άτομα που πλήττονται ιδιαίτερα από την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση ή από κλυδωνισμούς της αγοράς εργασίας. Ολοκληρωμένες στρατηγικές που περιλαμβάνουν εμπεριστατωμένη ατομική αξιολόγηση των ανέργων θα πρέπει να δρομολογούνται το συντομότερο δυνατό και το αργότερο 18 μήνες μετά την έναρξη της ανεργίας, ώστε να μειωθεί σημαντικά και να προληφθεί η μακρόχρονη και διαρθρωτική ανεργία. Η ανεργία των νέων και το ζήτημα των νέων που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) θα πρέπει να συνεχίσει να αντιμετωπίζεται με την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και τη διαρθρωτική βελτίωση της μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση, μεταξύ άλλων μέσω της πλήρους εφαρμογής των ενισχυμένων εγγυήσεων για τη νεολαία, οι οποίες θα πρέπει επίσης να στηρίζουν τις ποιοτικές ευκαιρίες απασχόλησης των νέων κατά τη μετα-πανδημική ανάκαμψη. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειες, ιδίως όσον αφορά την επισήμανση του τρόπου με τον οποίο η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση προσφέρουν μια ανανεωμένη προοπτική για το μέλλον, καθώς και ευκαιρίες για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας στους νέους.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποσκοπούν σε άρση των εμποδίων και των αντικινήτρων ως προς τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, καθώς και στην παροχή κινήτρων για τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, ιδίως όσον αφορά τα άτομα με χαμηλό εισόδημα και τα δεύτερα εργαζόμενα μέλη της οικογένειας (συχνά γυναίκες), καθώς και τα άτομα που είναι πιο απομακρυσμένα από την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και των περιθωριοποιημένων ατόμων Ρομά. Λόγω των μεγάλων ελλείψεων εργατικού δυναμικού σε ορισμένα επαγγέλματα και τομείς, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμβάλουν στην προώθηση της προσφοράς εργασίας, ιδίως μέσω της προώθησης επαρκών μισθών και αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας, καθώς και αποτελεσματικών ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, σεβόμενα παράλληλα τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να υποστηρίζουν ένα κατάλληλο περιβάλλον εργασίας για τα άτομα με αναπηρίες, μεταξύ άλλων μέσω στοχοθετημένης χρηματοδοτικής στήριξης και υπηρεσιών που τους δίνουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία.

Θα πρέπει να αντιμετωπιστούν οι ανισότητες μεταξύ των φύλων όσον αφορά την απασχόληση και τις αμοιβές, καθώς και τα έμφυλα στερεότυπα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν την ισότητα των φύλων και την αυξημένη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων εξασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες και επαγγελματική εξέλιξη και εξαλείφοντας τα εμπόδια στην πρόσβαση των γυναικών σε ηγετικές θέσεις σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων, καθώς και μέσω της αντιμετώπισης της βίας και της παρενόχλησης στην εργασία που αποτελούν πρόβλημα το οποίο πλήττει κυρίως τις γυναίκες. Θα πρέπει να εξασφαλιστεί ίση αμοιβή για ίση εργασία, ή για εργασία ίσης αξίας, και μισθολογική διαφάνεια. Θα πρέπει να προωθηθεί η συμφιλίωση της επαγγελματικής, της οικογενειακής και της προσωπικής ζωής για γυναίκες και άνδρες, ιδίως μέσω της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, ποιοτικές υπηρεσίες μακροχρόνιας περίθαλψης και προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι γονείς και άλλα πρόσωπα με υποχρεώσεις φροντίδας έχουν πρόσβαση σε αρμόζουσες άδειες για οικογενειακούς λόγους και ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας, με στόχο την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής, οικογενειακής και προσωπικής ζωής, και να προωθούν την ισορροπημένη χρήση των εν λόγω δικαιωμάτων μεταξύ γονέων.

Κατευθυντήρια γραμμή 7: Βελτίωση της λειτουργίας των αγορών εργασίας και της αποτελεσματικότητας του κοινωνικού διαλόγου

Προκειμένου να επωφεληθούν από ένα δραστήριο και παραγωγικό εργατικό δυναμικό και νέους τρόπους εργασίας και επιχειρηματικά μοντέλα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργαστούν με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με δίκαιες, διαφανείς και προβλέψιμες συνθήκες εργασίας, με την εξισορρόπηση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Θα πρέπει να μειώσουν και να αποτρέψουν τον κατακερματισμό στο εσωτερικό των αγορών εργασίας, να καταπολεμήσουν την αδήλωτη εργασία και την πλασματική αυτοαπασχόληση και να προωθήσουν τη μετάβαση σε μορφές απασχόλησης αορίστου χρόνου. Οι κανόνες για την προστασία της απασχόλησης, το εργατικό δίκαιο και οι φορείς απασχόλησης θα πρέπει στο σύνολό τους να παρέχουν, αφενός, το κατάλληλο περιβάλλον για προσλήψεις και, αφετέρου, την απαραίτητη ευελιξία στους εργοδότες να προσαρμόζονται γρήγορα στις μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος, προασπίζοντας παράλληλα τα εργασιακά δικαιώματα και διασφαλίζοντας την κοινωνική προστασία, τη δέουσα ασφάλεια και ένα υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο περιβάλλον εργασίας για όλους τους εργαζομένους. Η προώθηση της χρήσης ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας, όπως η τηλεργασία, μπορεί να συμβάλει σε υψηλότερα επίπεδα απασχόλησης και σε αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς στο πλαίσιο του μετα-πανδημικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων των εργαζομένων όσον αφορά τον χρόνο εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, την ψυχική υγεία στην εργασία και την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Θα πρέπει να αποτρέπονται οι σχέσεις απασχόλησης που οδηγούν σε επισφαλείς συνθήκες εργασίας, μεταξύ άλλων στην περίπτωση των εργαζομένων σε πλατφόρμες, ιδίως αν είναι χαμηλής ειδίκευσης, και με την καταπολέμηση της κατάχρησης των άτυπων συμβάσεων. Θα πρέπει να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε αποτελεσματικό, αμερόληπτο μηχανισμό επίλυσης διαφορών καθώς και το δικαίωμα επανόρθωσης, το οποίο περιλαμβάνει την καταβολή εύλογης αποζημίωσης όπου είναι σκόπιμο, σε περιπτώσεις καταχρηστικής απόλυσης.

Οι πολιτικές θα πρέπει να έχουν ως στόχο τη βελτίωση και την υποστήριξη της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, της αντιστοίχισης και των μεταβάσεων, μεταξύ άλλων και σε μειονεκτούσες περιοχές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενεργοποιήσουν και να διευκολύνουν αποτελεσματικά όσους μπορούν να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας, ιδίως τις ευάλωτες ομάδες, όπως τα άτομα με χαμηλότερη ειδίκευση, τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που βρίσκονται σε καθεστώς προσωρινής προστασίας, και τας περιθωριοποιημένα άτομα Ρομά. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν το πεδίο εφαρμογής και την αποτελεσματικότητα των ενεργών πολιτικών για την αγορά εργασίας διευρύνοντας τη στόχευση, την εμβέλεια και την κάλυψή τους και συνδέοντάς τες καλύτερα με τις κοινωνικές υπηρεσίες, την κατάρτιση και την εισοδηματική στήριξη στους ανέργους, ενόσω αναζητούν εργασία και με βάση τα δικαιώματα και τις ευθύνες τους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν την ικανότητα των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης να παρέχουν έγκαιρη και εξατομικευμένη βοήθεια σε όσους αναζητούν εργασία, να ανταποκρίνονται στις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες της αγοράς εργασίας και να εφαρμόζουν διαχείριση βάσει επιδόσεων, υποστηριζόμενη επίσης μέσω της ψηφιοποίησης.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στους ανέργους επαρκείς παροχές ανεργίας με εύλογη διάρκεια, σύμφωνα με τις εισφορές τους και τους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας. Οι παροχές ανεργίας δεν θα πρέπει να λειτουργούν ως αντικίνητρο για τη γρήγορη επιστροφή στην απασχόληση και θα πρέπει να συνοδεύονται από ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας.

Η κινητικότητα των εκπαιδευομένων και των εργαζομένων θα πρέπει να υποστηρίζεται επαρκώς με σκοπό τη βελτίωση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητάς τους και την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας, ενώ παράλληλα θα πρέπει να διασφαλίζονται δίκαιες συνθήκες για όλους όσους ασκούν διασυνοριακή δραστηριότητα και να ενισχύεται η διοικητική συνεργασία μεταξύ των εθνικών διοικητικών αρχών όσον αφορά τους μετακινούμενους εργαζομένους, με την αξιοποίηση της συνδρομής που παρέχεται από την Ευρωπαϊκή Αρχή Εργασίας. Η κινητικότητα των εργαζομένων σε κρίσιμης σημασίας επαγγέλματα και των διασυνοριακών, εποχιακών και αποσπασμένων εργαζομένων θα πρέπει να υποστηρίζεται στις περιπτώσεις προσωρινού κλεισίματος των συνόρων λόγω παραμέτρων που άπτονται της δημόσιας υγείας.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να προσπαθήσουν να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για νέες μορφές εργασίας, αξιοποιώντας το δυναμικό τους για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συμμόρφωσή τους με τα υφιστάμενα κοινωνικά δικαιώματα. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν συμβουλές και καθοδήγηση σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ισχύουν στο πλαίσιο των άτυπων συμβάσεων και των νέων μορφών εργασίας, όπως η εργασία μέσω ψηφιακών πλατφορμών. Στο πλαίσιο αυτό, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο και τα κράτη μέλη θα πρέπει να τους στηρίξουν στην προσέγγιση και την εκπροσώπηση των ατόμων που εργάζονται υπό καθεστώς άτυπης σύμβασης και σε πλατφόρμα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο παροχής στήριξης για την επιβολή της νομοθεσίας —όπως κατευθυντήριες γραμμές ή ειδικά προγράμματα κατάρτισης για τις επιθεωρήσεις εργασίας— σχετικά με τις προκλήσεις που απορρέουν από νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας, όπως η αλγοριθμική διαχείριση, η επίβλεψη δεδομένων και η μόνιμη ή ημιμόνιμη τηλεργασία.

Με βάση τις υφιστάμενες εθνικές πρακτικές, και προκειμένου να υπάρξει πιο αποτελεσματικός κοινωνικός διάλογος και να επιτευχθούν καλύτερα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα, μεταξύ άλλων και σε περιόδους κρίσης, όπως στην περίπτωση του επιθετικού πόλεμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και το αυξανόμενο κόστος διαβίωσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν την έγκαιρη και ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό και την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και πολιτικών σε θέματα απασχόλησης, κοινωνικά και, κατά περίπτωση, οικονομικά θέματα, μεταξύ άλλων με την παροχή στήριξης για την ενίσχυση των ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τον κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις. Οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να ενθαρρύνονται να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις σε ζητήματα που τους αφορούν, με πλήρη σεβασμό της αυτονομίας τους και του δικαιώματος στη συλλογική δράση.

Κατά περίπτωση, και με βάση τις υφιστάμενες εθνικές πρακτικές, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την σχετική πείρα των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών όσον αφορά την απασχόληση και τα κοινωνικά ζητήματα.

Κατευθυντήρια γραμμή 8: Προαγωγή των ίσων ευκαιριών για όλους, προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς, ανοικτές σε όλους, θεσπίζοντας αποτελεσματικά μέτρα για την καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και την προαγωγή των ίσων ευκαιριών για όλους, και ιδίως για τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες στην αγορά εργασίας, με τη δέουσα προσοχή στην περιφερειακή και εδαφική διάσταση. Θα πρέπει να διασφαλίσουν την ίση μεταχείριση όσον αφορά την απασχόληση, την κοινωνική προστασία, την υγειονομική περίθαλψη, την παιδική μέριμνα, τη μακροχρόνια περίθαλψη, την εκπαίδευση και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης, ανεξαρτήτως φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εκσυγχρονίσουν τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, ώστε να παρέχουν επαρκή, ουσιαστική, αποτελεσματική και βιώσιμη κοινωνική προστασία για όλους και σε όλα τα στάδια της ζωής, με την ενθάρρυνση της κοινωνικής ένταξης και της ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας, με την παροχή κινήτρων για τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, τη στήριξη της κοινωνικής επένδυσης, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και την αντιμετώπιση των ανισοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω του σχεδιασμού των συστημάτων φορολογίας και παροχών και της αξιολόγησης του διανεμητικού αντικτύπου των πολιτικών. Η συμπλήρωση των καθολικών προσεγγίσεων με στοχευμένες προσεγγίσεις θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας θα πρέπει επίσης να αποσκοπεί στη βελτίωση της ανθεκτικότητάς τους σε πολύπλευρες προκλήσεις. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στα περισσότερο ευάλωτα νοικοκυριά που πλήττονται από την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και από το αυξανόμενο κόστος της ενέργειας.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν και να ενσωματώσουν τις τρεις συνιστώσες της ενεργητικής ένταξης: επαρκής εισοδηματική στήριξη, αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς και πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες στήριξης, με σκοπό την κάλυψη των ατομικών αναγκών. Τα συστήματα κοινωνικής προστασίας θα πρέπει να εξασφαλίζουν επαρκείς παροχές ελάχιστου εισοδήματος για κάθε άνθρωπο που δεν διαθέτει αρκετούς πόρους και να προωθούν την κοινωνική ένταξη υποστηρίζοντας και παρακινώντας τα άτομα να συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία, μεταξύ άλλων μέσω της στοχευμένης παροχής κοινωνικών υπηρεσιών.

Η διαθεσιμότητα οικονομικά προσιτών, προσβάσιμων και ποιοτικών υπηρεσιών, όπως προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, εξωσχολική φροντίδα, εκπαίδευση, κατάρτιση, στέγαση, καθώς και υγειονομική και μακροχρόνια περίθαλψη, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένης της εργασιακής φτώχειας, σύμφωνα με τον πρωταρχικό στόχο της Ένωσης για το 2030 όσον αφορά τη μείωση της φτώχειας. Η παιδική φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ιδιαίτερα με σφαιρικά και ολοκληρωμένα μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω της πλήρους εφαρμογής της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν την πρόσβαση όλων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, σε βασικές υπηρεσίες καλής ποιότητας. Για όσους έχουν ανάγκη ή βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν την πρόσβαση σε επαρκή κοινωνική στέγαση ή στεγαστική βοήθεια. Θα πρέπει να διασφαλίσουν μια καθαρή και δίκαιη ενεργειακή μετάβαση και να αντιμετωπίσουν την ενεργειακή φτώχεια ως μια ολοένα και πιο σημαντική μορφή φτώχειας λόγω της αύξησης των τιμών της ενέργειας, η οποία συνδέεται εν μέρει με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, μέσω στοχευμένων προσωρινών μέτρων στήριξης του εισοδήματος ή με την προσαρμογή των υφιστάμενων μέτρων στήριξης. Θα πρέπει επίσης να εφαρμοστούν πολιτικές ανακαίνισης κατοικιών χωρίς αποκλεισμούς. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ειδικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας, σε σχέση με τις εν λόγω υπηρεσίες. Η έλλειψη στέγης θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με εξειδικευμένο τρόπο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν έγκαιρη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή προληπτική και θεραπευτική υγειονομική περίθαλψη καθώς και σε μακροχρόνια περίθαλψη υψηλής ποιότητας, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.

Σύμφωνα με την ενεργοποίηση της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου¹, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν επαρκές επίπεδο προστασίας στους εκτοπισθέντες από την Ουκρανία. Όσον αφορά τους ασυνόδευτους ανηλίκους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν τα αναγκαία μέτρα. Θα πρέπει να διασφαλιστεί η πρόσβαση των παιδιών στην εκπαίδευση και τη φροντίδα και σε βασικές υπηρεσίες σύμφωνα με την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά.

¹ Οδηγία 2001/55/EK του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (ΕΕ L 212 της 7.8.2001, σ. 12).

Λόγω της αύξησης της μακροζωίας και των δημογραφικών αλλαγών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να κατοχυρώσουν την επάρκεια και τη βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων για τους εργαζόμενους και τους αυτοαπασχολούμενους, παρέχοντας ίσες ευκαιρίες σε γυναίκες και άνδρες να αποκτήσουν και να κατοχυρώσουν συνταξιοδοτικά δικαιώματα, μεταξύ άλλων μέσω συμπληρωματικών συστημάτων για τη διασφάλιση επαρκούς εισοδήματος στην τρίτη ηλικία. Οι μεταρρυθμίσεις των συνταξιοδοτικών συστημάτων θα πρέπει να στηρίζονται από πολιτικές που αποσκοπούν στη μείωση του συνταξιοδοτικού χάσματος μεταξύ των φύλων καθώς και μέτρα παράτασης του επαγγελματικού βίου, όπως με την αύξηση της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης, ιδίως με τη διευκόλυνση της συμμετοχής των ηλικιωμένων στην αγορά εργασίας, και να πλαισιώνονται από στρατηγικές ενεργού γήρανσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθιερώσουν έναν εποικοδομητικό διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη και να επιτρέψουν την κατάλληλη σταδιακή εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων.
